

Základní škola a Mateřská škola Kozlovice, příspěvková organizace
Kozlovice 186, 739 47

**Preventivní program školy
2026/2027**

Vypracoval: Mgr. Vojtěch Tofel, školní metodik prevence

Schválil: Mgr. Jiří Brus, ředitel školy

Dne: 1. 9. 2026

OBSAH

1. Základní údaje o škole	3
2. Analýza současného stavu ve škole	6
3. Vymezení cílové skupiny.....	8
4. Cíle programu	10
5. Metody a formy práce	13
6. Zařazení témat primární prevence do výuky	14
7. Očekávané výstupy pro žáky	15
8. Celoroční aktivity spojené s prací ŠMP.....	16
9. Spolupráce s rodiči.....	19
10. Spolupráce s dalšími organizacemi.....	19
11. Úkoly pro jednotlivé pracovníky	20
12. Řešení kázeňských přestupků	22
13. Školní program proti šikanování.....	22
14. Strategie řešení školní neúspěšnosti žáků	23
15. Vyhodnocení školního roku 2026/2027	27
Příloha č. 1 Školní program proti šikanování	31
Příloha č. 2 KRIZOVÝ PLÁN ŠIKANY	43
Příloha č. 3 Krizový plán řešení případů návykových látek	48

1. Základní údaje o škole

Základní škola a Mateřská škola Kozlovice,

příspěvková organizace;

Kozlovice 186; 739 47

- tel.: 558 697 204, email: info@skolakozlovice.cz
- tel.: 558 697 230, email: ms@skolakozlovice.cz

Ředitel školy:

Mgr. Jiří BRUS

tel: 558 697 204, 770 162 328

e-mail: jiri.brus@skolakozlovice.cz

Statutární zástupkyně ředitele školy:

Mgr. Zdenka KRPCOVÁ

tel: 558 697 204, 725 814 778

e-mail: zdenka.krpcova@skolakozlovice.cz

Zástupkyně ředitele školy:

Mgr. Romana FIZKOVÁ

tel: 558 697 204, 773 793 209

e-mail: romana.fizkova@skolakozlovice.cz

Zástupkyně ředitele – pro MŠ

Bc. Eliášová Lenka

tel.: 558 697 230, 602 172 429

e-mail: lenka.eliasova@skolakozlovice.cz

Školní metodik prevence:

Zodpovědná osoba: Mgr. Vojtěch Tofel

Konzultační hodiny:

- pro žáky středa 7:00–7:30 hod., dále dle aktuální potřeby
- pro veřejnost – kdykoli po předchozí domluvě

tel: 558 697 204, 770 329 670

e-mail: vojtech.tofel@skolakozlovice.cz

Výchovný poradce:

Zodpovědná osoba: Mgr. Zdenka Krpcová

Konzultační hodiny:

- pro žáky středa 7:00 hod. – 7:30 hod., dále dle aktuální potřeby
- pro veřejnost – kdykoli po předchozí domluvě

tel: 558 697 204, 725 814 778

e-mail: zdenka.krpcova@skolakozlovice.cz

Výchovný poradce – kariérové poradenství:

Zodpovědná osoba: Mgr. Romana Fizková

Konzultační hodiny:

- pro žáky středa 7:00 hod. – 7:30 hod., dále dle aktuální potřeby
- pro veřejnost – kdykoli po předchozí domluvě

tel: 558 697 204, 773 793 209

e-mail: romana.fizkova@skolakozlovice.cz

Školní psycholog:

Zodpovědná osoba: Mgr. Petr Bilsky

Konzultační hodiny:

- pro žáky pondělí–čtvrtek 7:00 – 13:15 hod
- pro veřejnost pondělí–čtvrtek 7:00 – 15:30 hod

tel: 558 697 204, 732 279 215

e-mail: petr.bilsky@skolakozlovice.cz

Email pedagogických pracovníků základní školy:

- Bilsky Petr, Mgr.
Petr.bilsky@skolakozlovice.cz
- Blablová Miroslava, Ing.
Miroslava.Blablova@skolakozlovice.cz
- Brocard Helena, Mgr.
Helena.brocard@skolakozlovice.cz
- Brus Jiří, Mgr.
Jiri.Brus@skolakozlovice.cz
- Bužková Radmila
Radmila.buzkova@skolakozlovice.cz
- Doležalová Pavla, Mgr.
Pavla.Dolezalova@skolakozlovice.cz
- Fizková Romana, Mgr.
romana.fizkova@skolakozlovice.cz
- Grygarová Eva, Mgr.
Eva.Grygarova@skolakozlovice.cz
- Hellerová Marie, Mgr.
marie.hellerova@skolakozlovice.cz
- Holubová Irena, Mgr.
Irena.Holubova@skolakozlovice.cz
- Hrušková Iva, Mgr.
Iva.Hruskova@skolakozlovice.cz
- Chalupová Kateřina, Mgr.
katerina.chalupova@skolakozlovice.cz
- Chocholatá Jana
jana.chocholata@skolakozlovice.cz
- Jurková Radka, Mgr.
radka.jurkova@skolakozlovice.cz
- Körbelová Kamila, Mgr.
kamila.korbelova@skolakozlovice.cz
- Kožuchová Ludmila, Mgr.
Ludmila.Kozuchova@skolakozlovice.cz
- Krpcová Zdenka, Mgr.
Zdenka.Krpcova@skolakozlovice.cz
- Krpec Vojtěch, Mgr.
vojtech.krpec@skolakozlovice.cz
- Kryšková Eva, Mgr.
Eva.Kryskova@skolakozlovice.cz
- Kvapilová Eva, Mgr.
Eva.Kvapilova@skolakozlovice.cz
- Macháčová Eva, Mgr.,
eva.machacova@skolakozlovice.cz
- Mamulová Marcela
marcela.mamulova@skolakozlovice.cz
- Míčková Eliška, Mgr.
eliska.mickova@skolakozlovice.cz
- Němcová Irena, Mgr.
irena.nemcova@skolakozlovice.cz
- Pergler Josef, Mgr.
josef.pergler@skolakozlovice.cz
- Pindelová Jiřina,
jirina.pindelova@skolakozlovice.cz
- Provazníková Kateřina, Mgr.
kateřina.provaznikova@skolakozlovice.cz
- Reková Naděžda
nadezda.rekova@skolakozlovice.cz
- Richterová Zuzana, Mgr.
zuzana.richterova@skolakozlovice.cz
- Strakošová Magda, Mgr.
magda.strakosova@skolakozlovice.cz
- Synková Markéta, Mgr.
marketa.synkova@skolakozlovice.cz
- Šrámková Soňa,
sona.sramkova@skolakozlovice.cz
- Štěpánová Jarmila, Mgr.
jarmila.stepanova@skolakozlovice.cz
- Tobolová Lenka, Mgr.
Lenka.Tobolova@skolakozlovice.cz
- Tofel Vojtěch, Mgr.
Vojtech.Tofel@skolakozlovice.cz
- Turšner Josef, Mgr.
josef.tursner@skolakozlovice.cz
- Velká Markéta, Mgr.
marketa.velka@skolakozlovice.cz
- Vojtková Zuzana, Mgr.
Zuzana.vojtkova@skolakozlovice.cz
- Zemanová Jana, Mgr.
Jana.Zemanova@skolakozlovice.cz
- Žáčková Vlasta
vlasta.zackova@skolakozlovice.cz

Počty žáků 2026/2027

Třída	Třídní	Celkem	Chlapci	Děvčata	UA	IND VZ.
1.A	Štěpánová	20	8	12		
1.B	Kryšková	19	9	10		
2.A	Zemanová	22	12	10		
2.B	Doležalová	21	9	12		
3.A	Strakošová	27	13	14	1	
3.B	Míčková	27	14	13		
4.A	Holubová	24	8	16		
4.B	Macháčová	25	9	16		
5.A	Tobolová	24	14	10		
5.B	Jurková	21	11	10	1	1 ZAHR.
I.stupeň		230	107	123	2	0
6.A	Synková	22	11	11	1	
6. B	Kvapilová	24	13	11	1	
7. A	Tofel	20	9	11		
7. B	Vojtková	15	9	6	1	
8. A	Grygarová	19	8	11		
8. B	Provazníková	17	10	7		
9.A	Velká	26	12	14	1	
9. B	Körbelová	23	11	12		
II.stupeň		166	83	83	4	
Celkem		396	190	206	6	0

2. Analýza současného stavu ve škole

Základní škola v Kozlovicích je plně organizovanou školou. Ve školním roce 2026/2027 do ní dochází 396 žáků. Na 1. stupni jsou žáci rozděleni do 10 tříd, na 2. stupni do 8 tříd. V 1. – 9. ročníku vedle sebe pracují 2 souběžné třídy.

Škola se nachází v centru obce, je jedinou školou ve vesnici a jejím posláním je poskytování základního vzdělání – výchovy ve smyslu vědeckého poznání a v souladu se zásadami vlastenectví, humanity a demokracie, poskytování mravní, estetické, pracovní, zdravotní, tělesné, ekologické, hudební výchovy a také náboženské výchovy žáků. Předmětem hlavní činnosti je poskytování výchovy a výuky v rozsahu obecně závazných předpisů v oblasti základního školství pro povinnou školní docházku žákům z Kozlovic a je spádovou školou pro obec Lhotka.

Školní budova má suterén, přízemí a první poschodí.

- V suterénu jsou umístěny žakovské šatny, dvě propojené učebny, které se využívají pro dvě oddělení školní družiny a výuku dělených hodin. Dále zde najdeme vrátnici, dílnu školníka, keramickou dílnu, místnost s hrnčířským kruhem a učebnu pro polytechnickou výchovu – učebnu dílen včetně kabinetu dílen.
- Do přízemí jsou situovány učebny 1. i 2. stupně, sborovna, ředitelna, kabinet ZŘ, pracovna výchovného poradce, cvičná kuchyně, školní jídelna, před níž jsou umístěny dva automaty na občerstvení, tělocvična s šatnami a umývárnou a vstup do herny stolního tenisu.
- V prvním poschodí jsou učebny 2. stupně, sborovna pro 2. stupeň, dvě učebny výpočetní techniky, přírodovědná učebna, učebna pro výuku hudební výchovy, učebna fyziky a chemie s přilehlým kabinetem, jazyková učebna, pracovna školního metodika prevence a školního psychologa – Školní poradenské pracoviště.
- V nástavbě nad školní jídelnou jsou umístěny prostory pro školní družinu, které jsou v dopoledních hodinách využívány pro výuku dělených hodin, relaxační sál, obecní knihovna.
- V přístavbě školy jsou v přízemí umístěny dvě třídy mateřské školy (předškoláci), šatny pro základní školu, v 1. patře 5 tříd pro výuku žáků 1. a 2. stupně.
- V budově školy je celkem 22 učeben, z toho je 7 odborných učeben, učebny hudební výchovy, přírodopisná učebna a jedna učebna výpočetní techniky jsou využívány jako kmenové učebny. Všechny učebny jsou vybaveny vhodným (částečně výškově stavitelným) nábytkem, ve všech učebnách jsou k dispozici interaktivní tabule.

Prostory školy působí domácky, jsou čisté, světlé, esteticky upravené, s přehlednými světlými chodbami. Na celkovém vzhledu se podílejí svými pracemi vyučující i samotní žáci. Výzdobu zpravidla tvoří výstupy z celoškolských projektů.

Budovu školy obklopuje oplocený pozemek, který je využíván jako zahrada k relaxaci dětí v dopoledních i odpoledních hodinách. Tato zahrada slouží dětem MŠ a žákům ZŠ i ŠD. Školní zahrada s prvky přírodní zahrady slouží zároveň k výuce pracovních činností a přírodovědných předmětů.

Vybavení učebními pomůckami je velmi dobré, je průběžně doplňováno novými, modernějšími. Materiální vybavení ze strany zřizovatele je rovněž velice dobré. Ve škole je dostatečný počet stolních PC a notebooků, k výuce je k dispozici dostatečný počet tabletů (iPadů).

V průběhu let se podařilo dovybavit všechny třídy interaktivními tabulemi a do tříd v budově A i B byly instalovány rolety kvůli správné funkčnosti interaktivních tabulí a snížení intenzity slunečního svitu.

3. Vymezení cílové skupiny

Program je zaměřen na všechny žáky základní školy, se zvláštním přihlédnutím k dětem ze sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí, dětem s nedostatečným prospěchem a s některými typy specifických vývojových poruch chování. Do systému informování jsou zapojeni všichni rodiče. Zvláštní pozornost bude věnována rodičům tříd, kde se vyskytují rizikové formy chování.

Cílová skupina žáci

Cílem působení v oblasti prevence rizikového chování je dítě odpovědné za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jeho věku:

- s posílenou duševní odolností vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům
- schopné dělat samostatná (pokud možno správná) rozhodnutí
- s přiměřenými sociálně psychologickými dovednostmi
- schopné řešit, případně schopné nalézt pomoc při řešení problémů
- s vyhraněným negativním vztahem k návykovým látkám
- podílející se na tvorbě kvalitního prostředí a životních podmínek

Cílová skupina rodiče a zákonní zástupci

Spolupráce rodičů a školy bude probíhat na několika úrovních. Nadále budeme rozvíjet partnerství s „**Radou rodičů**“ a budou pokračovat i jiné formy kontaktu mezi školou a rodiči (třídní schůzky, e-žakovské knížky, individuální setkání a konzultace s rodiči).

Rodiče také mohou sledovat školní webové stránky, kde budou informováni o veškerých školních aktivitách.

Cílová skupina pedagogičtí pracovníci

V případě vzdělávání pedagogických pracovníků v dané problematice by mělo být další vzdělávání zaměřeno na celý tým, se zvláštním přihlédnutím k začínajícím pedagogům. Vzdělávací aktivity intenzivnější povahy jsou směřovány k pracovníkům, kteří zajišťují činnost školního poradenského pracoviště – výchovný poradce, metodik prevence, speciální pedagog.

Se školním metodikem prevence budou žáci komunikovat buď prostřednictvím schránky důvěry nebo prostřednictvím osobního kontaktu, jsou stanoveny konzultační hodiny ŠMP.

I nadále se budeme věnovat prevenci vzniku mentální anorexie, zejména budeme informovat děti o zásadách správné životosprávy a škodlivém vlivu reklamy v médiích. Také se žáci budou moci dozvědět o škodlivých účincích tzv. „měkkých drog“ (alkohol, tabák...) – tedy o drogách, které společnost toleruje, přestože v důsledku závislosti ohrožují zdraví lidí, zejména mladistvých, stejně jako tzv. „tvrdé drogy“.

Na škole působí dva výchovní poradci, jejichž kompetence se vzájemně doplňují a v některých oblastech prolínají.

Výchovný poradce zajišťuje oblast péče o žáky v oblasti výchovných a vzdělávacích obtíží. Poskytuje metodickou podporu žákům, zákonným zástupcům i pedagogům, podílí se na řešení problémů spojených se školní neúspěšností, rizikovým chováním (např. šikana, záškoláctví apod.) a spolupracuje s dalšími odbornými pracovišti. Je k dispozici po celý školní rok dle stanovených konzultačních hodin i dle aktuální potřeby.

Výchovný poradce pro kariérové poradenství se zaměřuje především na oblast profesní orientace žáků. Poskytuje informace a podporu při volbě dalšího vzdělávání, zejména při výběru střední školy, koordinuje kariérové poradenství ve škole a spolupracuje se zákonnými zástupci i externími institucemi v této oblasti. Současně se dle potřeby podílí i na řešení výchovných obtíží žáků, zejména v případech, kdy souvisejí s jejich studijní motivací, budoucím směřováním či osobní situací.

Oba výchovní poradci úzce spolupracují mezi sebou, se školním metodikem prevence a s vedením školy. Jsou k dispozici žákům, zákonným zástupcům i pedagogům v průběhu celého školního roku dle stanovených konzultačních hodin i dle aktuální potřeby.

Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence sociálně patologických jevů bude nadále probíhat ve spolupráci s KVIC ve Frýdku – Místku a s jinými organizacemi.

4. Cíle programu

Postupy školy vychází z **Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)** a také se řídí **Metodickým doporučením k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže, včetně příloh**. Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28

Zpracování konkrétních témat prevence do vzdělávacího procesu:

Klíčovými vyučovacími oblastmi jsou:

- oblast zdravého životního stylu (výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, výživa, pohybové aktivity),
- oblast společenskovední (formy komunikace, sociální dovednosti a kompetence),
- oblast přírodovědná (biologie člověka, fyziologie, chemie),
- oblast rodinné a občanské výchovy,
- oblast sociálně právní (práva dítěte apod.).

Aktuální problémy budou řešeny také na „třídnických hodinách“, v kterých třídní učitel reaguje na aktuální problémy dané třídy.

Prevenci jsme začlenili také do aktivit mimo vyučování – zájmové vyučování, kroužky, školní družina, výlety a exkurze.

Obecné cíle ve všech tématech primární prevence

- zajistit odborné a průběžné vzdělávání ŠMP, výchovného poradce a ostatních pedagogických pracovníků (dle pokynů MŠMT),
- vypracovat metodický postup pro řešení krizových situací v případě podezření na šikanu a zneužívání návykových látek,
- preventivně působit v co nejširší oblasti rizikových forem chování,
- vytvořit nabídku mimoškolních volnočasových aktivit v návaznosti na programy a výuku školy,
- usilovat o dobré vztahy mezi rodinou a školou,
- zajistit schůzky s rodiči, kde budou dostatečně informováni a obeznámeni s riziky, jakým jsou jejich děti vystaveny a jak jim předcházet, případně je řešit.

Tematické oblasti primární prevence

Program primární prevence ve školním roce zahrnuje následující tematické okruhy:

- prevence užívání návykových látek (alkohol, tabákové a nikotinové výrobky, anabolika, medikamenty a další látky),
- rizikové chování v dopravě,
- poruchy příjmu potravy,
- násilí, šikana a kyberšikana,
- týrání a zneužívání dětí, domácí násilí,
- projevy homofobie a diskriminace na základě sexuální orientace nebo genderové identity,
- extremismus, xenofobie, rasismus, intolerance a antisemitismus,
- vandalismus, záškoláctví, krádeže a další formy kriminality a delikvence,
- netolismus (závislost na virtuální realitě) a patologické hráčství (gambling),
- sebepoškozování a sebevražedné jednání,
- vliv nových náboženských hnutí a sekt,
- rizikové sexuální chování a problematika subkultur,
- problematika PAS (poruchy autistického spektra) v kontextu školního prostředí,
- psychické krize a způsoby jejich zvládání.

Konkrétní cíle v tématech primární prevence

Žáci se orientují v těchto oblastech a jsou si schopni uvědomit:

1. - 3. ročník

- rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků,
- jednoduché způsoby odmítání návykových látek,
- hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu,
- vědomosti, jak udržovat zdraví a o zdravém životním stylu,
- právní povědomí v oblasti sociálně patologických jevů – rizikových forem chování.

3. - 5. ročník

- povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě,
- činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl,
- zdravotní a sociální rizika návykových látek a argumenty ve prospěch zdraví,
- zákony omezující kouření, požívání alkoholu a zákony týkající se užívání a šíření drog,
- komunikace se službami poskytujícími poradenskou pomoc,

- pojmenování základních mezilidských vztahů,
- rozpoznání projevů lidské nesnášenlivosti,
- povědomí na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo poškozuje jeho práva,
- povědomost o tom, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, násilí, zastrašování aj.), je protiprávní,
- základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky.

6. - 9. ročník

- význam harmonických mezilidských vztahů pro zdravý životní styl a zdraví, oblast zdravého životního stylu,
- odlišné názory či zájmy lidí a odlišné způsoby jejich chování a myšlení, jsou tolerantní k menšinám,
- vhodné způsoby řešení neshod se spolužáky, spory řeší nenásilným způsobem,
- vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích,
- umění spolupracovat ve skupině a přebírat zodpovědnost za společné úkoly.

5. Metody a formy práce

Příklady aktivních metod práce:

- výklad,
- samostatná práce (referáty, informace z tisku...),
- besedy,
- diskuse,
- konzultace se zákonnými zástupci žáků,
- sociální hry, hraní rolí, obhajoba určitého názoru, trénování způsobu odmítání – zážitková pedagogika,
- párová, skupinová práce ve třídě,
- využívání audiovizuálních pořadů,
- projektové vyučování,
- interaktivní činnosti se třídou,
- intervenční programy pro třídní kolektiv,
- další vzdělávání pedagogických pracovníků,
- zvýšená aktivita vyučujících při dozorech o přestávkách – případné posílení dozorů u problematických tříd a v problematických prostorách školy,
- poradenská činnost – spolupráce s organizacemi a poradenskými zařízeními.

6. Zařazení témat primární prevence do výuky

Žáci se orientují v těchto oblastech a jsou si schopni uvědomit:

- významné dokumenty upravující lidská práva a sociálně právní ochranu dětí,
- činnost důležitých orgánů právní ochrany občanů,
- uvědomují si podstatu protiprávního jednání a právní zodpovědnost za případné protiprávní činy,
- pojem zdraví ve složce fyzické, duchovní, sociální,
- schopnost zhodnotit vhodné a nevhodné zdravotní návyky,
- obhajují své konkrétní postoje a chování z pohledu zdraví,
- podstata zdravého životního stylu a snaha o jeho realizaci,
- pozitivní vliv aktivního pohybu, relaxace, duševní hygieny,
- právní vědomí toho, že zneužívání dítěte je trestné,
- rizika zneužívání OPL(**návykové látky**), orientace v trestně právní problematice návykových látek,
- povědomí, kde hledat odbornou pomoc a v případě potřeby její využití,
- účelné modely chování v krizových situacích a správné rozhodování v situacích vlastního nebo cizího ohrožení,
- komunikace se specializovanými službami (linky důvěry...),
- odmítání projevů brutality a násilí zprostředkované médii a schopnost o nich diskutovat.

Ve výuce tento program doplníme hrami s nácvikem verbální a neverbální komunikace, hrami na sebepoznávání a relaxačními aktivitami. A to zejména v občanské a rodinné výchově

Dále v rámci **environmentální** výchovy se děti budou průběžně zapojovat do různých aktivit při zlepšování přírodního prostředí v okolí školy.

7. Očekávané výstupy pro žáky

Očekávané výstupy obecně shrnují znalosti a dovednosti žáků, které jim efektivní realizace minimálního preventivního programu nabízí k osvojení. Obecně je můžeme definovat takto:

- žáci chápou pojem „zdravý životní styl“ a dokážou ho aktivně uplatňovat ve vlastním životě,
- žáci znají význam zdraví ve všech jeho rovinách (biologické, psychologické a sociální),
- žáci rozumí nebezpečím spojeným s rizikovým životním stylem (nesprávné stravovací návyky, zneužívání návykových látek, nedostatečná pohybová aktivita, aj.),
- žáci znají základní principy první pomoci a umí je prakticky uplatnit,
- žáci komunikují otevřeně a konstruktivně, chápou nebezpečí nejasné komunikace (pomlvy, nactiutrhání, lhaní, manipulace, kyberšikana aj.); žáci jsou schopni vzájemného naslouchání,
- žáci se aktivně podílí na tvorbě příznivého sociálního klimatu ve třídě a ve škole,
- žáci umí detekovat vlastní předsudky a stereotypy, chápou rizika zkratovitého uvažování a jednání, které s nimi souvisí, dokážou některé z těchto předsudků a stereotypů rozumově zpracovat a podle toho následně jednat,
- žáci rozumí pojmům šikana, kyberšikana, násilí, brutální chování, rasismus, xenofobie, atd. a umí uplatnit efektivní mechanismy k obraně proti těmto rizikovým formám chování,
- žáci rozumí pojmu lidská práva, dokážou respektovat své povinnosti plynoucí z těchto práv.

8. Celoroční aktivity spojené s prací ŠMP

- Pečovat o schránku důvěry a zodpovědně a citlivě řešit problémy žáků.
- Aktuálně obnovovat nástěnku.
- Doplnňovat knihovnu a videotéku, nabízet literaturu k prostudování ostatním kolegům.
- Upozorňovat na podezřelé chování žáků a ve spolupráci s třídními učiteli a ředitelem školy řešit problémové situace.
- Konzultovat zavádění témat s problematikou rizikového chování s vyučujícími ostatních předmětů.
- Navštěvovat třídy a navazovat se žáky dialog o problematice návykových látek, o šikaně.
- Upozorňovat žáky na podezřelé chování cizích osob, kteří se jim snaží cokoli nabízet na ulici, a poučovat žáky o tom, jak se zachovat v této situaci.
- Přesvědčovat žáky o aktivním zapojování do činnosti zájmových kroužků, které jsou zřízeny na škole.
- Spolupracovat s rodiči, Odborem sociálně právní ochrany dětí a mládeže ve F-M, PPP, PPPP Ostrava, ev. Policií ČR.
- Aktivně zapojovat starší žáky při organizacích školních akcí – cíl: péče 9. ročníku o nejmenší žáky, uspořádat pro ně různé školní zájmové aktivity (touto aktivitou se účelně odbourává šikana mezi staršími a mladšími žáky).
- Účastnit se pravidelně všech schůzek pořádaných pro školní metodiky a nové informace předávat ostatním kolegům ped. sboru.
- Vést pečlivě evidenci o problémových žácích, dokumentaci o jejich chování, o spolupráci při řešení problémů s rodiči – ve spolupráci VP, ŠPP.
- Bezodkladně řešit ve spolupráci s VP případy týkající se žáků ve spojitosti s návykovými látkami a jiných rizikových forem chování.
- Účastnit se vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence rizikových forem chování.
- Koordinovat aktivity školy zaměřené na prevenci záškoláctví, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, šikany/kyberšikany a dalších rizikových forem chování.
- Vést písemné záznamy dokládající rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence – v rámci každoročního hodnocení plnění preventivního programu.
- Koordinovat aktivity prevence rasismu a xenofobie a dalších jevů, které souvisí s přijímáním jiné kulturní a etnické odlišnosti.
- Poskytovat poradenské činnosti žákům, u kterých je riziko projevů rizikového chování.

Termínované úkoly:

(tyto termíny se budou průběžně doplňovat a měnit v návaznosti na průběh školního roku - včetně plánování 2. pololetí školního roku 2026/2027)

- na prvních třídních schůzkách seznámit rodiče se ŠMP, preventivním programem, školním programem proti šikanování včetně kyberšikany – umístěno na internetových stránkách školy.

Září 2026

- zpracování konzultačních hodin ŠMP,
- zajistit besedy o rizikových formách chování – ŠMP, TU
- seznámit všechny učitele s dostupnou literaturou s protidrogovou tematikou, školní preventivní strategií, preventivním programem, programem proti šikanování,
- vyhotovení nástěnky,
- informovat žáky o umístění nástěnky a schránky důvěry ve škole a o možnosti využívat je.
- adaptační pobyt žáků 6. ročníků – (9. 9. – 11. 9. 2026),

Říjen 2026

- vyučujícím OV poskytnout seznam pomáhajících institucí a využít je v hodinách OV,
- vyučujícím poskytnout letáčky s tematikou návykových látek, prevence – s cílem využít je v hodinách OV a VkZ,

Leden 2027

- zhodnotit problémové chování žáků za I. pololetí šk. roku – pedagogická rada., VP, ŠPP.

Na aktuální školní rok vycházíme z aktuálních možností a kapacit spolupracujících organizací.
1./2. pololetí školního roku 2026/2027 - možnost využití služeb organizací zabývajících se primární prevencí:

- Seznam objednaných programů primární prevence, **PPPP Ostrava** (navrhované termíny):
1/27 – 1. r. – Vztahy v kolektivu třídy
10/26 – 2. r. – Nebezpečí šikany
10/26 – 3. r. – Nebezpečí kyberšikany
11/26 – 4. r. – Rizika elektronické komunikace
11/26 – 5. r. – Moderní virtuální závislosti
- Seznam objednaných programů primární prevence, **Michal Malina** (navrhované termíny):

10/26 - 6. r. – Vztahy ve třídě a šikana

10/26 – 7. r. – Alkohol a kouření

10/26 – 8. r. – Drogy a život v závislosti

10/26 – 9. r. – Světová náboženství a sekty

Ve druhém pololetí plánujeme zařadit preventivní besedy na téma – **Zdravé sebevědomí; Partnerské vztahy; Sex, drogy, vztahy; Holokaust a antisemitismus.**

- V rámci učiva přírodopisu 8. ročníku žáky seznámit s riziky a důsledky kouření (dýchací soustava člověka).
- zprostředkovat besedu s policií ČR o trestní zodpovědnosti mladistvých, dále o zákonech a vyhláškách týkajících se návykových látek.

Během školního roku žákům a zákonným zástupcům poskytovat informace a osvětu přes webové stránky školy (popř. Bakaláře) – poskytování webových odkazů na instituce zabývající se prevencí – včetně bezpečnosti v online prostředí.

9. Spolupráce s rodiči

Spolupráce rodičů a školy bude probíhat na několika úrovních. Nadále budeme rozvíjet partnerství s „**Radou rodičů**“ (SPOLEK RODIČŮ A PŘÁTEL ZÁKLADNÍ ŠKOLY A MATEŘSKÉ ŠKOLY KOZLOVICE) a budou pokračovat i jiné formy kontaktu mezi školou a rodiči (třídní schůzky, e-žakovské knížky, individuální setkání a konzultace s rodiči).

Rodiče také mohou sledovat školní webové stránky, kde budou informováni o veškerých školních aktivitách.

10. Spolupráce s dalšími organizacemi

Při řešení případů projevů rizikových forem chování spolupracovat s institucemi:

- v resortu školství – s pedagogicko-psychologickými poradnami PPP, středisky výchovné péče SVP, speciálně pedagogickými centry SPC (PPP Frýdek - Místek, SPC Ostrava, aj.), dále také s organizacemi, které se zabývají prevencí na základních školách.
- v resortu zdravotnictví – s pediatrií a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie,
- v resortu sociální péče – s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence (možnost vstupovat do každého šetření, jednat s dalšími zainteresovanými stranami, s rodinou).
- Policie ČR – dojde-li k závažnějšímu případu rizikového chování, které naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění) – včetně podezření na tuto skutkovou podstatu:
- orgán sociálně právní ochrany dítěte (OSPOD Frýdek – Místek)

Důležitá telefonní čísla:

116 111	Linka důvěry
112	Jednotné číslo tísňového volání
155	Zdravotnická záchranná služba
158	Policie ČR
558 644 750	PPP Frýdek-Místek
558 644 750	Mgr. Kristýna Babincová Jurková – okresní metodik prevence PPP F–M
558 629 223	CNN Frýdek-Místek

Důležité webové stránky

Společenství proti šikaně	www.sikana.org
E – nebezpečí pro učitele	www.e-nebezpeci.cz
E – bezpečí	www.e-bezpeci.cz

Sdružení Linka bezpečí	www.linkabezpeci.cz
Poradna webu Minimalizace šikany	www.minimalizacesikany.cz
Internet poradna	www.internetporadna.cz
Kontaktní centrum, které přijímá hlášení, týkající se nezákonného a nevhodného obsahu internetu	www.horka-linka.cz
Poradna E – Bezpečí – poradenská linka zaměřená na prevenci rizikového chování na internetu	www.napisnam.cz

11. Úkoly pro jednotlivé pracovníky

a) Úkoly vedení školy

- vytvářet podmínky pro tvorbu a realizaci Preventivního programu,
- vytvářet podmínky pro vzdělávání pracovníků školy v oblasti prevence,
- řešit aktuální problémy související s výskytem sociálně patologických jevů,
- ve spolupráci s třídními učiteli a metodikem prevence řešit přestupky proti Řádu školy, které souvisí s rizikovými formami chování,
- zajišťovat informovanost a vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence rizikového chování.

b) Úkoly školního metodika prevence

- tvorba a realizace preventivního programu školy,
- koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci, záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismus, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, kriminálního chování, rizikových projevů,
- sebepoškozování a dalších – metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy,
- koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy,
- monitoring žáků s poruchami chování a problémových žáků,
- zajišťování a předávání odborných informací o problematice rizikového chování, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům školy,
- další vzdělávání školního metodika prevence – účast na vzdělávacích akcích,
- spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje rizikových forem chování u jednotlivých žáků a tříd,
- koordinovat integraci žáků se specifickými poruchami chování ve škole a koordinace poskytování, poradenských a preventivních služeb těmto žákům školou a specializovanými školskými zařízeními.

c) Úkoly výchovného poradce

- vyhledávání a orientační šetření žáků, jejichž vývoj a vzdělávání vyžadují zvláštní pozornost a příprava, návrhů na další péči o tyto žáky,
- zajišťovat nebo zprostředkovat diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb (vstupní a průběžné),
- příprava podmínek pro integraci znevýhodněných žáků ve škole,
- příprava a metodické vedení při výběru středních škol pro vycházející žáky.

d) Úkoly třídního učitele

- spolupracovat se školním metodikem prevence i výchovným poradcem,
- sledovat využití volného času žáků,
- nabízet činnost v zájmových útvarech,
- monitorovat rizikové prostředí žáků,
- individuálně přistupovat k problémovým žákům,
- spolupracovat s rodiči,
- důsledně postihovat šikanu, vandalismus, brutalitu a ostatní rizikové chování,
- působit na žáky ve smyslu boje proti rasismu, netoleranci a xenofobii prostřednictvím vzdělávacího obsahu, jednotlivých předmětů,
- sledovat docházku žáků.

e) Všichni pedagogičtí pracovníci

- neustále aktualizovat své poznatky a informace z oblasti prevence,
- v rámci možnosti svého vyučovacího předmětu řešit problematiku prevence rizikových forem chování,
- v rámci možnosti svého předmětu zavádět do vyučování prvky etické a právní výchovy, výchovy k zdravému životnímu stylu, preventivní výchovy,
- klást důraz na lidská a občanská práva a povinnosti, úctu k lidskému životu, toleranci, respekt k odlišnosti,
- působit na žáky vlastním příkladem,
- neopomíjet a nepřecházet veškeré příznaky a projevy společensky nežádoucích jevů, či rodičího se problému,
- spolupodílet se na řešení výše zmíněných problémů s vedením školy, metodikem prevence a příslušnými institucemi.

12. Řešení kázeňských přestupků

Pokud se na škole vyskytnou některé negativní jevy (projevy rizikových forem chování), bude postupováno podle školního řádu, včetně jeho příloh či podle krizového plánu, zpracovaného na základě směrnic MŠMT (Metodické doporučení k primární prevenci, rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 21291/2010–28).

Na řešení přestupků se podílejí třídní učitelé, ředitel školy, výchovný poradce, školní metodik prevence. Závažné přestupky projednává pedagogická rada nebo výchovná komise.

Řešení přestupku se budou účastnit i zákonní zástupci dítěte, případně další subjekty jako je policie nebo orgány sociálně právní ochrany dítěte

13. Školní program proti šikanování

Školní program proti šikanování je součástí přílohy č. 1 - preventivního programu

Program proti šikanování je součástí Školní preventivní strategie naší školy. Vychází z **Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č. j. MSMT-21149/2016)** a také se řídí **Metodickým doporučením k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže, včetně příloh**. Dokument MŠMT č. j.: 21291/2010–28

Cílem tohoto programu je vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí, kdy je důležité se zaměřit na oblast komunikace a vztahů mezi žáky ve třídách.

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Nově se může realizovat i prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu. Ta zahrnuje útoky pomocí e-mailů, SMS zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezřídka v celoživotních následcích na duševní a tělesné zdraví oběti.

14. Strategie řešení školní neúspěšnosti žáků

1. Charakteristika školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je z hlediska pedagogicko-psychologického a socio-pedagogického chápána jako selhávání nezletilého v podmínkách školního edukačního programu nejen špatným prospěchem, ale také vytvářením negativních psychických postojů a emočních stavů ve vztahu k vlastnímu učení, ke vzdělávání, k učitelům a obecně ke škole. Nejedná se pouze o špatný prospěch, ale rovněž o vytváření negativních psychických postojů a emočních stavů k vlastnímu učení, vzdělávání, učitelům a škole obecně. Bývá důsledkem nevyváženosti ve vývoji osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci, volných vlastnostech a v neposlední řadě také v rodinném prostředí. Neprospěch je téměř vždy způsoben souborem mnoha příčin, které je třeba včas rozkrýt a přijmout účinná opatření směřujících k nápravě. Podpora školního úspěchu vychází zejména z atmosféry školy, ve které je podporováno učení každého žáka, tedy dobrými mezilidskými vztahy jak mezi žáky, tak mezi žáky a pedagogy.

Strategie předcházení školní neúspěšnosti vychází z vyhlášky č. 27/2016 Sb., Vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných v platném znění a jejím cílem je vyhledávání potenciálně neúspěšných žáků a vytváření podmínek ke zlepšení jejich školní úspěšnosti

2. Faktory školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je vymezena řadou faktorů, především osobností a zdravotním stavem nezletilého, dále rodinným a mimoškolním prostředím a výchovně vzdělávacím procesem ve škole.

Při řešení školní neúspěšnosti je nezbytná spolupráce školy, dalších odborníků, rodiny a samotného žáka. Podpora rodiny je v tomto procesu nenahraditelná i s ohledem na volbu budoucího povolání a budoucí život. Jedná se o tyto faktory:

- osobnost dítěte – snížená inteligence, poruchy učení, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži,
- poruchy chování, PAS,
- zdravotní problémy žáka – dlouhodobá absence,
- vysoká absence,
- změna ŠVP v důsledku přestěhování, přechodu na jinou školu,
- nepodnětné rodinné prostředí, střídavá péče,
- rodinné prostředí s nezájmem o školu a školní dění, nezájem rodičů o spolupráci se školou,
- nadměrně ochranné rodinné prostředí,

- dítě ohrožené sociálně nežádoucími jevy (zhoršená rodinná situace, šikana, domácí násilí, problémy ve vztazích v rodině nebo ve škole, ve třídě, ve vztahu s učitelem), ohrožení sociálně patologickými jevy,
- dítě – cizinec.

3. Žák je ohrožen školní neúspěšností, když:

- na konci pololetí z některých předmětů neprospěl, nebo je z některých předmětů nehodnocen,
- dlouhodobě neplní zadané úkoly,
- svým chováním soustavně porušuje školní řád a jsou vůči němu uplatňována výchovná opatření,
- jeho příprava není systematická.

4. Doprovodné projevy při školní neúspěšnosti

- neurotické příznaky – bolesti hlavy, břicha, nechutenství, zvracení, tiky, školní fobie,
- poruchy chování – zvýšená absence v některém předmětu, nebo celková absence, záškoláctví,
- obranné mechanismy – ztráta motivace, pocit méněcennosti, fantazie, regrese.

5. Předcházení školní neúspěšnosti

- klást na dítě přiměřené nároky,
- dbát na jeho pravidelnou docházku do školy, důsledně kontrolovat splnění zadaných úkolů,
- zdůrazňovat jeho pozitivní stránky,
- oceňovat jeho jedinečnost,
- umožňovat žákům vyslovovat vlastní názory,
- podporovat aktivitu žáků, dát mu příležitost zažít úspěch,
- motivovat žáky, rozebírat s ním jeho úspěchy,
- vyhýbat se negativnímu srovnávání,
- věnovat pozornost rodinnému zázemí žáka.

6. Pravidla pro řešení školní neúspěšnosti

Včasné podchycení žakových potíží jednotlivými vyučujícími, ti zejména vyhodnotí, zda jde o ojedinělý výpadek, nebo trvalejší problém, v takovém případě o neúspěšnosti informují rodiče žáka a třídního učitele.

Třídní učitel ověří, zda jde o problém spojený jen s jedním vyučovacím předmětem, nebo zda se týká více vyučovacích předmětů, případně i ve spojení s výchovnými problémy.

Podle závažnosti problému třídní učitel kontaktuje rodiče, nabídne osobní jednání s jednotlivými vyučujícími, případně s výchovným poradcem, metodikem prevence rizikového chování, školním psychologem či dalšími členy školního poradenského pracoviště. Kromě individuálních pohovorů je možné

svolat jednání výchovné komise. O jednáních se vedou písemné záznamy, které vždy obsahují doporučení školy vůči rodičům a postoj rodičů k nim (individuální doučování, vyšetření v PPP, apod.).

Je uplatňován třístupňový model péče

1. Individuální pomoc vyučujícího v rámci běžné výuky.
2. Zapojení školního poradenského pracoviště.
3. Zapojení školského poradenského zařízení (PPP/SPC).

Základem účinného řešení školní neúspěšnosti je správné rozpoznání příčin, viz výše uvedené faktory.

Vedení školy vyhodnocuje, zda ke zvýšené neúspěšnosti nedochází jen u některých vyučovacích předmětů, nebo jen u některých vyučujících. Na toto téma případně zaměřuje svoji kontrolní a hospitační činnost, zajišťuje zpětnou vazbu od rodičů žáků (evaluační dotazníky).

Na základě této diagnostiky se stanoví možná opatření:

- zvýšená motivace žáka k učení – důraz na pozitivní hodnocení, stanovení přiměřeného rozsahu učiva, podpurné pomůcky (přehledy), využití pomoci spolužáků, podpurné aktivity – oznamování termínů písemných prací a zkoušení, slovní hodnocení,
- zajišťování vhodných pomůcek vzhledem k odlišným stylům učení (preferance vizuálního, nebo audio vnímání),
- žáci jsou seznamováni s možnými styly učení a učí se vědomě používat styl pro něj nejvýhodnější,
- individuální konzultace, doučování, kompenzace nedostatků pomocí speciálně pedagogických postupů (PLPP, spolupráce s PPP, SPC),
- pomoc při začleňování žáka do třídního kolektivu,
- stanovení přiměřeného rozsahu učiva,
- práce zadaná pro domácí přípravu odpovídá žakovým vzdělávacím možnostem,
- sestavení plánu pedagogické podpory,
- zvýšená práce pedagogů s kolektivem třídy, náprava narušeného klimatu třídy,
- vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu,
- včasné informování rodičů o mimořádném zhoršení prospěchu žáka, tak, aby se zvýšenou péčí mohlo zabránit zhoršení souhrnné klasifikace žáka na konci každého pololetí,
- u žáků, jejichž neúspěšnost souvisí spíše se sociálním znevýhodněním, konzultovat situaci s OSPOD.

Škola průběžně vyhodnocuje úspěšnost těchto opatření, dlouhodobě sleduje žáky s riziky neúspěšnosti, poskytuje jim pomoc k jejímu překonání, zohledňuje vnější prostředí ovlivňující výsledky žáků, přijímá případná opatření k zamezení rizikového chování.

Na jednání pedagogických rad, předmětových komisí a metodických sdružení je vyhodnocována situace vzdělávání žáků ohrožených školní neúspěšností.

Škola si v prevenci stanovuje dlouhodobé cíle

- vytváření kvalitního prostředí ve třídách a škole,
- trvalé sledování a vyhodnocování této problematiky, poskytování informací o úspěšných i neúspěšných řešeních,
- v rámci DVPP rozvíjet klíčové dovednosti pedagogů pro tuto oblast,
- je poskytována nabídka pomoci pro žáky, kteří potřebují řešit subjektivně náročné životní situace,
- školní poradenské zařízení vytváří a aktualizuje strategii prevence školní neúspěšnosti, seznamuje s ní pedagogy školy a vyhodnocuje její účinnost.

15. Vyhodnocení školního roku 2025/2026

Výchovná opatření	1. pol.	2. pol.	Celkem
Pochvala třídního učitele	33	205	238
Pochvala ředitele školy	4	54	58
Napomenutí třídního učitele	14	20	34
Důtka třídního učitele	6	13	19
Důtka ředitele školy	4	8	12
2. stupeň z chování	0	0	0
3. stupeň z chování	0	0	0

Plnění školního preventivního programu 2025/2026.

V rámci školního roku 2025/2026 byla preventivní témata zapracována do vyučovacích předmětů, dále do práce školních kroužků, různých školních akcí a také projektů.

Žáci na prvním stupni naší školy jsou v každodenním kontaktu se svými třídními učiteli, kdy dochází k plnění školní preventivní strategie už při komunikaci se svým učitelem, který pomáhá dětem v orientaci se v klíčových oblastech týkající se prevence rizikových forem chování. Dále se tato prevence rozvíjí v předmětech, které se bezprostředně týkají člověka a jeho zdraví, tedy prvouka, respektive přírodověda a vlastivěda. Mnohé aktivity se také týkají mimoškolních aktivit při práci v kroužcích a také školní družiny, která má nezastupitelný význam pro svou věkovou různorodost dětí.

Na druhém stupni byla prevence také začleněna ve vyučování v rámci výuky předmětů dle preventivní strategie, dále samozřejmě byl kladen důraz na komunikaci žáků mezi sebou a učiteli a v neposlední řadě na vytváření vztahů v kolektivech tříd. V rámci prevence byly pravidelně zařazovány třídnické hodiny.

V přípravném týdnu bylo pro pedagogické pracovníky v rámci DVPP zajištěno školení „**Rizika virtuální komunikace**“, realizováno projektem E-bezpečí. V tomto období proběhlo i školení první pomoci pro všechny zaměstnance školy.

Ve dnech 2. – 4. 9. 2025 se ve škole uskutečnily projekty „**Škola? V pohodě!**“ a „**Hravě spolu zvládnem školu**“, které byly zaměřeny na aklimatizaci žáků po prázdninách na školní prostředí, vytvoření pravidel práce ve třídě a bezpečnost pohybu žáků ve škole.

Na tyto projekty navazuje jeden z dlouhodobých záměrů naší školy – zlepšit kvalitu výuky a celkovou atmosféru školního prostředí na 2. stupni.

Ke splnění tohoto cíle pravidelně realizujeme projekt, jehož nedílnou součástí je ADAPTAČNÍ POBYT určený pro žáky 6. tříd. Adaptační pobyt žáků šestých ročníků je realizován jako třídní akce, na které jsou žáci v uzavřeném kolektivu, který není rušen okolními vlivy prostředí.

Přechod žáků z I. stupně na II. stupeň základní školy způsobuje podle výsledků dotazníkových šetření ve škole pro žáky velké problémy a velmi často u nich dochází ke zhoršení prospěchu – na rozdíl od I. stupně přestávají „rádi chodit do školy“. Tímto projektem se snažíme ukázat žákům různé způsoby řešení problémových situací a předcházet tak různým formám rizikového chování.

Projekt má dvě části. Jeho první část „Adaptační pobyt žáků 6. ročníku“ se koná mimo budovu školy, žáci vyjíždějí se svými třídními učiteli, výchovným poradcem a školním metodikem prevence na třídní pobyt mimo domov, kde na vybrané aktivity dojíždí i školní psycholog.

Druhá část projektu probíhá během celého školního roku, kdy na adaptační pobyt navazují cílené aktivity primární prevence – komunikační kruhy kolektivů tříd s třídními učiteli, výchovnou poradkyní a školním metodikem prevence, dále jsou jeho součástí sociometrické dotazníky, besedy a přednášky, jež se týkají

vztahových a komunikačních problémů v třídních kolektivech. Dlouhodobým cílem projektu je vytvořit ve třídě a tím i ve škole přátelskou atmosféru a prostor pro spolupráci mezi žáky a učiteli.

Letošní ročník proběhl ve dnech 10. - 12. 9. 2025 v Rekreačním středisku Palkovické Hůrky a z velké části byl financován z dotace Moravskoslezského kraje – v rámci vyhlášeného dotačního titulu „Podpora aktivit v oblasti prevence rizikového chování“ - pro školní rok 2025/2026“.

Dne 18. 9. jsme se v rámci primární prevence zapojili do celoškolského projektu „**Pěšky do školy**“. Cílem této aktivity bylo podpořit u žáků zdravý životní styl, posílit jejich samostatnost a zároveň přispět ke **zvýšení bezpečnosti v okolí školy**. V ranních hodinách bývá prostor před školou velmi frekventovaný, a právě omezení automobilové dopravy pomáhá **snížit riziko nehod** a stresových situací, kterým jsou děti každodenně vystaveny. Projekt měl zároveň preventivní rozměr v oblasti rizikového chování – podporou aktivního pohybu na čerstvém vzduchu a omezením závislosti na pohodlné dopravě se u žáků rozvíjí zdravé návyky, odolnost vůči stresu i větší samostatnost. Žáci byli motivováni, aby cestu do školy absolvovali pěšky, na kole či koloběžce – tedy jinak než automobilem.

V říjnu bylo pro pedagogické pracovníky zajištěno „**Školení proti aktivnímu útočníkovi**“. Cílem bylo zvýšit připravenost zaměstnanců na řešení krizových situací a prohloubit jejich znalosti v oblasti ochrany zdraví a bezpečnosti žáků i zaměstnanců školy.

Od 4.11. u nás probíhalo „**Mapování vztahů v třídních kolektivech**“, které realizovala **Pedagogicko-psychologická poradna Frýdek-Místek**. Tento preventivní program byl **uskutečněn v sedmi třídách** – konkrétně ve 3.A, 3.B, 4.A, 4.B, 7.A, 7.B a ve třídě 8.A. Jedná se o odbornou službu, která slouží jako sonda do vztahů ve třídním kolektivu a poskytuje důležitý vhled do sebevnímání postavení jednotlivých žáků, jejich preferencí a interakcí v rámci třídy.

Mapování vedla **okresní metodička prevence**, která úzce spolupracovala s třídními učiteli a zároveň pracovala přímo s dětmi. Po každém setkání následovala konzultace s třídními učiteli, kde byly sdíleny závěry a doporučení. Škola zároveň obdržela **komplexní zprávy s návrhy dalšího postupu**, které mohou být cenným podkladem pro další práci s třídou.

Z této poradny jsme také využili intervenční program řešící vztahy v kolektivu třídy.

V listopadu jsme se jako škola zapojili do celorepublikové akce „**Bubnovačka**“, kterou pořádá **Centrum LOCIKA**. Touto symbolickou aktivitou jsme společně upozornili na důležitost ochrany dětí před násilím v rodině a na nutnost včasné prevence. Bubnováním jsme dali hlas dětem, které často nemohou samy promluvit – dětem, které zažívají domácí násilí a zůstávají pro své okolí neviditelné.

V měsíci březnu proběhla na škole inspekční činnost **České školní inspekce**. Součástí hodnocení byla také oblast primární prevence rizikového chování. Nastavený systém preventivních aktivit, vedená dokumentace i realizace preventivního programu byly hodnoceny pozitivně a nebyly zjištěny žádné závažné nedostatky.

V březnu 2026 také proběhla na naší škole preventivní akce „**Bezpečnost především**“, kterou organizuje **Městská policie Frýdek – Místek** v rámci své preventivní činnosti. Tento preventivní projekt se skládal z besed pro žáky 2. – 5. ročníku, v nichž se připomínají základní pravidla provozu na pozemních komunikacích /BESIP/ a dále také hrozby, které se mohou dotýkat i žáků v tomto věkovém období – (šikana, kyberšikana, nebezpečí internetu). Žáci se také seznámili s náplní práce Městské policie Frýdek – Místek. Celý projekt byl veden ve třídách strážnicemi MP Frýdek – Místek.

V návaznosti na výše zmíněnou preventivní akci probíhala další spolupráce s městskou policií v oblasti **dopravní výchovy a BESIP**, kdy se žáci čtvrtého ročníku zúčastnili teoretické i praktické **výuky na dopravním hřišti ve Frýdku – Místku**, vedeno opět městskou policií Frýdek – Místek

Žáci šestých ročníků se v březnu 2026 zúčastnili přednášek týkajících se dospívání a změn s ním spojeným. Přednášky byly rozděleny na část pro dívky s názvem „**Mezi námi děvčaty – Čas proměn**“ a část pro chlapce s názvem „**Na startu mužnosti**“.

Žáci se příjemnou a zcela přirozenou cestou dozvěděli nejen důležité informace týkající se dospívání po stránce fyzické, psychické i sociální, ale také o vhodné životosprávě, správných hygienických návycích, preventivních prohlídkách, sexuálních orientacích, pocitech, vztazích, sebevědomí a bezpečnosti.

Pro žáky 9. ročníku byla v měsíci březnu 2026 připravena preventivní přednáška s názvem „**Tak to nechceš**“, která se týkala tématu možných rizikových forem chování, které mohou žáky ohrožovat v období dospívání a přechodu ze základní školy na školy střední. Součástí této přednášky byla také témata pohlavní zralosti – a s ní spojených příčin a rizik předčasného zahájení sexuálního života, dále byla témata zaměřena na bezpečný partnerský život, včetně prevence pohlavně přenosných chorob.

Tento vzdělávací program je součástí uceleného a zároveň na sebe tematicky navazujícího cyklu přednášek „**Dospívám...**“, který se věnuje jednotlivým aspektům fyzického, psychického a sociálního dozrávání při cestě k dospělosti. Přednášky byly vedeny lektorkou společnosti **MP Education** – společností, která se věnuje realizaci výchovně-vzdělávacích programů na základních a středních školách včetně 8-letých gymnázií – po celém území České republiky.

V měsíci červnu 2026 si žáci 9. ročníku, pod metodickým vedením pedagogů, připravili pro 1. – 8. ročník projekt „**Ochrana člověka za mimořádných situací**“. Žáci se teoreticky i názorně věnovali tématům krvácení – druhy ran, zlomeniny, alergické reakce, popáleniny, resuscitace – zástava dechu či krevního oběhu, lékárnička, úraz elektrickým proudem a poranění hlavy.

Během celého školního roku škola spolupracovala s „**Poradnou pro primární prevenci Ostrava**“, která pro všechny ročníky naší školy realizovala programy specifické i nespecifické primární prevence – tyto probíhaly v devadesáti minutových blocích, formou interaktivních prožitkových technik.

Témata těchto programů se týkala oblastí:

Nebezpečí kyberšikany – rizika elektronické komunikace

- základní dovednosti bezpečné práce na internetu, rizika sociálních sítí, Facebook, flaming, zvýšení kompetencí u žáků důležitých k bezpečné práci na internetu a k předcházení kyberšikany.

Bezpečné sexuální chování v dospívání

- základní znalosti o lidské sexualitě a sexuálním chováním, etický rozměr lidské sexuality, právní řád ČR v sexuální problematice, zvýšení kompetencí u žáků důležitých k bezpečnému a věkově přiměřenému sexuálnímu chování.

Nebezpečí šikany

- základní sociální dovednosti nutné pro fungování vztahů v třídním kolektivu. Nalezení svého místa ve skupině i mimo ni. Zvládání vrstevnického tlaku. Zvýšení sociálních kompetencí u žáků důležitých k předcházení šikany.

Drogy v dospívání

- podrobné informace o legálních i nelegálních drogách, platný právní řád ČR v drogové problematice, postoje k užívání drog. Změna postojů žáků k užívání drog, snížení „prodrogového chování“.

Komunikace a vztahy ve třídním kolektivu

- zvýšení sociálních kompetencí a komunikačních dovedností v třídním kolektivu, možné problémy komunikace v třídním kolektivu, mezi žáky a pedagogy.

Z velké části byl tento celoškolní program pro žáky hrazen „Spolkem rodičů a přátel Základní školy a Mateřské školy Kozlovice“.

Souhrnná tabulka všech proběhlých preventivních aktivit včetně data jejich konání je uvedena v příloze „**Příloha ŠPP – 2025-2026**“.

Při práci s žáky v oblasti prevence probíhá úzká spolupráce školního metodika prevence s výchovnou poradkyní, hlavně v oblasti řešení aktuálních problémů některých žáků a konzultací těchto záležitostí se zákonnými zástupci žáků.

Se školním metodikem prevence žáci komunikovali buď prostřednictvím „schránky důvěry“, nebo prostřednictvím osobního kontaktu.

Spolupráce rodičů a školy probíhala na několika úrovních – třídní schůzky, elektronické žákovské knížky, individuální setkání a konzultace s rodiči. V případě potřeby byli rodiče informováni školním metodikem prevence také prostřednictvím hromadných zpráv v systému Bakaláři, a to zejména k aktuálním preventivním tématům či řešeným situacím. Rodiče také mohli sledovat školní webové stránky, kde byli informováni o veškerých školních aktivitách.

V rámci náplně práce metodika prevence byly řešeny případy týkající se rizikových forem chování u žáků naší školy – proběhly intervence a také komunikační kruhy při řešení daných problémů. Řešení těchto případů bylo vždy ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm a třídními učiteli a bylo konzultováno s ředitelem školy.

Školní metodik prevence je v pravidelném kontaktu s okresní metodičkou prevence.

Příloha č. 1 Školní program proti šikanování

Program proti šikanování je součástí Školní preventivní strategie naší školy. Vychází z **Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)** a také se řídí **Metodickým doporučením k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže, včetně příloh.**

Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28

Cílem tohoto programu je vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí, kdy je důležité se zaměřit na oblast komunikace a vztahů mezi žáky ve třídách

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Nově se může realizovat

i prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu. Ta zahrnuje útoky pomocí e-mailů, SMS zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezřídka v celoživotních následcích na duševní a tělesné zdraví oběti.

Vnější charakteristika šikanování

(1) Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky např. v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Rovněž se může realizovat prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu.

(2) Kyberšikana je jednou z forem psychické šikany. Je to zneužití ICT (informačních a komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně

ohrožit, ublížit mu. Podobně jako u šikany tváří v tvář se jedná o úmyslné chování, kdy je oběť napadána útočníkem nebo útočníky. Povaha a provedení útoků pak určuje její závažnost (podrobněji viz metodický pokyn).

(3) Důležité znaky šikanování: záměrnost, cílenost, opakování (není podmínkou), nepoměr sil, bezmocnost oběti, nepříjemnost útoku, samoučelnost agrese.

(4) Za šikanování se nepovažuje škádlení a agrese, která nemá znaky šikanování (opakování, záměrnost atd.). Například, když se tzv. „poperou“ dva přibližně stejně silní žáci kvůli dívce, která se jim oběma líbí, nejde o šikanování, protože tu chybí nepoměr sil, kdy oběť se neumí nebo z různých příčin nemůže bránit (podrobněji viz metodický pokyn).

(5)

a) Kyberšikanou není oprávněná kritika na internetu bez zlého úmyslu, bez nadávek a ponižování. Termínem kyberšikana neoznačujeme rovněž vzájemné internetové psychické násilí a ani věcný konflikt (i opakovaný) mezi rovnocennými partnery.

b) Od kyberšikany je potřeba odlišovat příbuzné fenomény, které jsou často s kyberšikanou provázány nebo se s ní částečně překrývají, nicméně samy o sobě označují jiný typ násilného chování. Patří mezi ně například happy slapping, sexting, hoax, spam, cybertalking, flaming, phishing (podrobněji viz metodický pokyn – část Kyberšikana).

Projevy šikanování

(1) Šikanování má ve svých projevech velice různou podobu. Mezi základní formy šikany podle typu agrese – typu nebo prostředku týrání patří:

- fyzická agrese, přímá a nepřímá (patří sem i krádeže a ničení majetku oběti);
- verbální šikana, přímá a nepřímá – psychická šikana (součástí je i kyberšikana, děje se pomocí informačních a komunikačních technologií);
- smíšená šikana, kombinace psychické a fyzické šikany (násilné a manipulativní příkazy apod.).

(2) Podstatnou vlastností šikany je skrytost. Ta je dána tím, že často odhalení zejména pokročilé šikany brání z rozličných důvodů a pohnutek všichni účastníci vyšetřování včetně oběti. Z tohoto důvodů je důležité umět rozpoznat přímé a nepřímé signály šikany .

(3) Při vlastní diagnostice šikany je třeba zkoumat tento fenomén ze tří praktických pohledů – jako nemocné chování, závislost a poruchu vztahů ve skupině (podrobné informace viz metodický pokyn).

Odpovědnost školy chránit děti před šikanou

(1) Škola má jednoznačnou odpovědnost za děti a žáky. V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, jsou školy a školská zařízení povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování (sociálně patologických jevů). Z tohoto důvodu pedagogický pracovník šikanování mezi žáky předchází, jeho projevy neprodleně řeší a každé jeho oběti poskytne okamžitou pomoc.

(2) Škola má ohlašovací povinnost při výskytu šikany v následujících případech:

- dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR. Trestní oznámení je možné podat také na státní zastupitelství;
- dojde-li k šikaně v průběhu vyučování, s ním souvisejících činností anebo poskytování školských služeb, má škola povinnost tuto skutečnost oznámit zákonnému zástupci jak žáka, který byl útočníkem, tak žáka, který byl obětí. Tato povinnost vyplývá ze školského zákona (§ 21 odst. 2 školského zákona, dle něhož mají zákonní zástupci dětí a nezletilých žáků právo mj. na informace o průběhu a výsledcích vzdělávání dítěte či žáka a právo vyjadřovat se ke všem rozhodnutím týkajícím se podstatných záležitostí jejich vzdělávání). Skutečnost, že dítě někoho šikanovalo nebo bylo šikanováno, lze chápat jako významnou skutečnost, která v průběhu vzdělávání nastala;
- škola ohlašuje orgánu sociálně právní ochrany dětí takové skutečnosti, které nasvědčují tomu, že dítě je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný nebo proto, že se ohrožuje svým chováním samo (viz § 6, 7 a 10 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů);
- v případě šikany se jedná o všechny případy, které škola oznámila policejnímu orgánu nebo státnímu zástupci a dále případy, které výše uvedeným nebyly oznámeny i přesto, že se stalo něco závažného, protože nebyl zákonný důvod.

(3) Z hlediska zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „TZ“), může šikanování žáků naplňovat skutkovou podstatu trestných činů či provinění (dále jen „trestných činů“). Proviněním se rozumí trestný čin spáchaný mladistvým - § 6 zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti

mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže):

vydírání § 175 TZ, omezování osobní svobody § 171 TZ, zbavení osobní svobody § 170 TZ, útisku § 177 TZ, těžkého ublížení na zdraví podle § 145, ublížení na zdraví § 146 TZ, § 146a TZ, vraždy § 140 TZ, loupeže § 173 TZ, krádeže § 205 TZ, násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci § 352 TZ, poškození cizí věci § 228 TZ, znásilnění § 185 TZ, kuplířství § 189 TZ, pohlavního zneužití § 187 TZ, apod. + nebezpečné vyhrožování § 353 TZ, nebezpečné pronásledování § 354 TZ, mučení a jiného nelidského a krutého zacházení § 149 TZ.

(4) Trestné činy ve vztahu ke kyberšikaně

Kyberšikana obdobně jako školní šikana sice není sama o sobě trestným činem ani přestupkem, ale její projevy mohou naplňovat skutkovou podstatu např. těchto trestných činů:

- nebezpečné pronásledování (stalking, § 354 TZ) – např. dlouhodobě opakované pokusy kontaktovat všemi dostupnými prostředky oběť, která proto pociťuje důvodné obavy o život nebo zdraví své či svých blízkých;
- účast na sebevraždě (§ 144 TZ) – např. zaslání SMS oběti s úmyslem vyvolat u ní rozhodnutí k sebevraždě;
- porušení tajemství dopravovaných zpráv (§ 182 TZ) – např. „odposlech“ odesílaného e-mailu;
- porušení tajemství listin a jiných dokumentů uchovávaných v soukromí (§ 183 TZ), např. zveřejnění fotografií z telefonu oběti;
- pomluva (§ 184 TZ) – např. vytvoření webových stránek zesměšňujících oběť.

(5) Pedagogický pracovník, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nepřekažení trestného činu (§ 367 TZ). V úvahu přicházejí i další trestné činy jako např. nadřizování (§ 366 TZ) či schvalování trestného činu (§ 365 TZ), v krajním případě i podněcování (§ 364 TZ). Šikanování má ve svých projevech velice různou podobu. Mezi základní formy šikany patří:

- verbální šikana, přímá a nepřímá – psychická šikana (součástí je i kyberšikana, děje se pomocí ICT technologií).
- fyzická šikana, přímá a nepřímá (patří sem i krádeže a ničení majetku oběti).
- smíšená šikana, kombinace verbální a fyzické šikany (násilné a manipulativní příkazy apod.

Základem prevence šikanování a násilí je podpora pozitivních vzájemných vztahů mezi žáky(a mezi žáky a učiteli). Při efektivní realizaci prevence šikanování naše škola usiluje o vytváření bezpečného prostředí

a za tím účelem:

- podporuje solidaritu a toleranci,
- podporuje vědomí sounáležitosti
- posiluje a vytváří podmínky pro zapojení všech žáků do aktivit třídy a školy
- uplatňuje spolupráci mezi dětmi a rozvíjí jejich vzájemný respekt
- rozvíjí jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince.

Zkrácený popis stadií šikanování (Kolář, 2011)

Školní šikanování je nemoc skupinové demokracie a má svůj zákonitý vnitřní vývoj.

První stadium se v podstatě odehrává v jakékoliv skupině. Všude je někdo neoblíbený nebo nevlivný, na jehož úkor je se dělají „legrácky“. Pak to ale jde dál, skupina si najde jakéhosi „otloukánka“. Třetí stadium je už klíčové, kdy se vydělí jádro útočníků a systematicky začne šikanovat nejvhodnější oběti. Do této chvíle lze věci jasně řešit. Následně ale dojde k bodu zlomu, kdy se šikanování stane nepsaným zákonem i pro opravdu slušné děti a celá skupina se stává krutou. V pátém stadiu – totalitě – se stane šikanování skupinovým programem.

První stadium: Zrod ostrakismu

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zátěžových situacích (což může být i školou vytvářené konkurenční prostředí), kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese. Stupňování agrese může být dáno také neřešením předchozí situace ...

Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Třída ví, o koho jde. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“. Svým způsobem platí „raději on, než já“.

Čtvrté stadium: Většina přijímá normy

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. Platí „Buď jsi s námi, nebo proti nám.“ U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které jsem pro přehlednost označil jako „otrokáře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná. Ve čtvrtém a pátém stadiu hrozí reálné riziko prorůstání parastruktury šikany do oficiální školní struktury. Stává se to v případě, kdy iniciátor šikanování je sociometrickou hvězdou. Je žákem s výborným prospěchem, má kultivované chování a ochotně pomáhá pedagogovi plnit jeho úkoly.

Pro prevenci a včasné rozpoznání znaků šikany je velice důležité na škole zajistit:

- vzdělávání pracovníků (pedagogických i nepedagogických) v akreditovaných kurzech k problematice šikanování a také vzdělávání školního metodika prevence v této problematice.
- dohled pedagogických pracovníků nad žáky zejména ve škole před vyučováním, o přestávkách mezi vyučovacími hodinami, mezi dopoledním a odpoledním vyučováním. Dále především v prostorách, kde k šikanování již došlo nebo kde by k němu mohlo docházet.
- aby žáci i pedagogičtí pracovníci byli seznámeni s negativními důsledky šikanování, a to jak pro jeho oběti a pachatele, tak i pro celý třídní (školní) kolektiv. Za zvlášť nebezpečnou je třeba považovat tendenci podceňovat počáteční projevy šikanování.
- doplňování školní knihovny o literaturu z oblasti problematiky násilného chování a šikanování

Je velice důležité si na škole všimnout znaků vedoucích k odhalení šikany. Tyto znaky můžeme rozdělit na nepřímé a přímé.

Přímé a nepřímé varovné signály šikanování

Přímé varovné signály šikanování mohou být např.:

- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet;
- kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávistným, nebo pohrdavým tónem;
- nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil;
- příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem;
- skutečnost, že se žák podřizuje ponižujícím a panovačným příkazům spolužáků;
- nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k nucení spoluúčasti na nich;
- honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí;
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout;
- žák se snaží bránit cestou zvýšené agrese, podrážděnosti, odmítání učitelům apod.

Nepřímé varovné signály šikanování mohou být např.:

- žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády;
- při týmových sportech bývá jedinec volen do družstva mezi posledními;
- při přestávkách vyhledává blízkost učitelů;
- má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený;
- působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči;
- stává se uzavřeným;
- jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje;
- jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené;
- zašpiněný nebo poškozený oděv;
- stále postrádá nějaké své věci;
- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy;
- mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy;
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole;
- odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

POZN: (Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť konflikty v době adaptace nových žáků nejsou vzácností!)

Rodiče žáků by si měli všimnout především těchto možných signálů šikanování:

- za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi;
- dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.;
- dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem;
- nechce jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno pozorovat i strach;
- ztráta chuti k jídlu;
- dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem;
- dítě chodí domů ze školy hladové (agresori mu berou svačinu nebo peníze na svačinu);
- usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!";
- dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně;
- dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad;
- zmínky o možné sebevraždě;
- odmítá svěřit se s tím, co ho trápí;
- dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze;
- dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí;
- dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům;
- dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma;
- své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.);
- dítě se vyhýbá docházce do školy;
- dítě se zdržuje doma více, než mělo ve zvyku.

Spolupráce s rodiči

Pokud rodiče informují školu o podezření na šikanování, je za odborné vyšetření záležitosti zodpovědné vedení školy. Při nápravě šikanování je potřebná spolupráce vedení školy nebo školského zařízení, školního metodika prevence, výchovného poradce a dalších pedagogických pracovníků, jak s rodinou oběti, tak i s rodinou agresora. Při jednání s rodiči dbají pedagogičtí pracovníci na taktický přístup a zejména na zachování důvěrnosti informací. Je nutné předem informovat rodiče o tom, co dělat v případě, když se dozvědí o šikanování.

Spolupráce se specializovanými institucemi

Při předcházení případům šikany a při jejich řešení je důležitá spolupráce vedení školy, školního metodika prevence, výchovného poradce nebo zástupce školy s dalšími institucemi a orgány. Zejména:

- v resortu školství – s pedagogicko-psychologickými poradnami, středisky výchovné péče, speciálně pedagogickými centry,
- v resortu zdravotnictví – s pediatry a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie,
- v resortu sociální péče – s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence (možnost vstupovat do každého šetření, jednat s dalšími zainteresovanými stranami, s rodinou),
- případně s neziskovými organizacemi specializujícími se na prevenci a řešení šikany.

Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění), vedení školy oznámí tuto skutečnost Policii ČR.

Vedení školy oznámí orgánu sociálně právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, vedení školy zahájí spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dítěte.

Šikana zaměřená na učitele

- Šikana zaměřená na učitele ze strany žáků musí být chápána jako celostní a multidimenzionální problém, který se týká všech členů školy. Není pouze výsledkem osobnostních charakteristik učitele nebo jeho sociálních či pedagogických kompetencí, jak bývá někdy interpretována. Neměla by být proto v žádném případě považována za individuální záležitost konkrétního pedagoga, kterou by si měl vyřešit sám. Odpovědnost za prevenci a řešení šikany nese vedení školy, potažmo také zřizovatel.
- Šikana zaměřená na učitele je specifická tím, že dojde k narušení jasně definovaných rolí (učitel × žák) a žák/student se dostane do pozice větší moci než pedagog, bez ohledu na formálně vyšší moc a autoritu učitele. Tato forma šikany je tedy charakteristická tím, že strana s nižším statusem a nižší mírou formálně přidělené moci ubližuje straně s vyšším statusem a formální autoritou.
- Šikana zaměřená na učitele se nejčastěji odehrává ve škole – ve třídách a na chodbách, nicméně může se odehrávat také mimo školu ve veřejných prostorech, v místě bydliště pedagoga nebo v kyberprostoru.
- Je zapotřebí mít na paměti, že šikanou může trpět i vysoce zkušený a kompetentní pedagog, který dobře zná svůj předmět, ovládá třídní management a má dobré pedagogické schopnosti. Ani takový pedagog nemusí disponovat kapacitou zamezit některým šikanujícím projevům vůči sobě. Pedagog může vnímat

situaci, kdy je šikanován žáky, jako stigma a pocituje stud a selhání, což mu zároveň často brání vyhledat pomoc u kolegů, vedení školy nebo ve svém okolí. V řešení situace pak pedagoga také oslabuje obecně zažitý mylný názor, že kompetentní pedagogové problém s udržováním kontroly ve třídě nemají. Učitelé se tak mohou ocitnout v paradoxní situaci, ve které jsou činěni zodpovědnými za násilí, které je namířeno proti nim samotným. Je zapotřebí, aby škola vytvořila bezpečné prostředí a atmosféru důvěry, ve kterém bude tento druh rizika – šikana učitele – uznán a budou nastaveny mechanismy a postupy k ochraně pedagogů a k účinné prevenci a řešení takového chování, se kterými budou všichni žáci, pedagogové a zákonní zástupci seznámeni.

- Agresivní chování s cílem ublížit učiteli ze strany vedení (nejčastěji jako bossing), kolegů (nejčastěji jako mobbing), podřízených kolegů (nejčastěji jako staffing), nebo šikana ze strany zákonných zástupců nebude předmětem tohoto programu, protože postrádá aspekt rizikového chování žáků. Tyto formy šikany patří do pracovní právní problematiky a postupy řešení vymezuje zákoník práce, případně trestní zákoník či občanský zákoník. Jejich výskyt však zvyšuje pravděpodobnost pro výskyt šikany mezi žáky a také šikany zaměřené na učitele a jejich prevence a včasné a vhodné řešení musí být akcentovanou součástí vytváření bezpečného prostředí každé školy.

Prevence šikany zaměřené na učitele

- Prevence stojí na celoškolském přístupu, který akcentuje dobré sociální klima, připouští riziko výskytu šikany učitele ve škole, otevřeně takové chování odmítá a realizuje prevenci případně intervenci, pokud k výskytu dojde. Uvědomění si rizika a jeho deklarace může významně snížit rozvoj šikany.
- Vedení školy vyjadřuje pedagogům podporu, oceňuje jejich práci, vytváří atmosféru důvěry, podporuje spolupráci v pedagogickém sboru a zastává nekonfliktní způsob řešení problémů.
- Škola má jasně stanovený způsob, jakým mají pedagogové podezření na šikanu své osoby nebo kolegy, nebo oznámení o šikaně podat, komu a jak s tím bude nakládáno.
- Pedagog nastavuje a uplatňuje jasná pravidla ve třídě; na konflikt nebo nerespektování reaguje včas, pracuje s pravidly v chování a používá stanovené důsledky jejich nerespektování konzistentně; vyhýbá se řešení konfliktu a konfrontací ze strany žáka před celou třídou, usměrňuje řešení na individuální konzultaci; vyhýbá se konfrontačnímu tónu.

- Pedagog posiluje zapojení žáků/studentů do výuky, dává jim na výběr, činí úkoly a výuku pro žáky/studenty zajímavými, propojuje výuku s běžným životem a potřebami žáků; jeho výklad a očekávání jsou pro žáky srozumitelné, odpovídají obtížnosti, kterou mohou zvládnout apod.
- Očekává úspěch u všech žáků a podporuje je, dává žákům zpětnou vazbu k tomu, co udělali dobře, staví na silných stránkách žáků.
- Nezpůsobuje ponížení nebo zesměšnění žáka před třídou; při hodnocení žáka zachovává jeho důstojnost.
- Všímá si změn v náladě, emocích a v chování žáků a včas na ně reaguje.
- Problémy neřeší sám, ale ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm, případně s vedením školy.
- Všímá si prosociálního a kooperativního chování žáků a oceňuje je; podporuje kooperaci mezi žáky a prostředím, kde se každý žák/student cítí přijatý.

Řešení šikany zaměřené na učitele

- Pedagog, který čelí šikaně ze strany žáků, je v dané situaci v pozici oběti, která by neměla zůstat v situaci sama, ale měla by vyhledat pomoc ostatních. Nelze očekávat, že situaci, kterou lze klasifikovat jako šikanu, vyřeší pedagog v pozici oběti sám. Proto je zapotřebí, aby tuto skutečnost škola neočekávala a nevyžadovala. Naopak je zapotřebí, aby podporovala své pedagogy k vyhledání pomoci, zajistila bezpečí pro pedagoga a řešila vzniklou situaci se žáky, rodiči a ostatními pedagogy.
- Škola musí mít připravený krizový plán, ve kterém bude specifikováno, jak se v situaci naplnění tohoto rizika zachová, jakou roli a možnosti řešení krizové situace má sám pedagog, jakou roli vedení školy, školní poradenské pracoviště apod. Plán rovněž zahrnuje pokyny pro zajištění bezpečí pro ohroženého pedagoga a žáky.
- V případě bezprostředního ohrožení pedagoga žákem/žáky se pedagog řídí krizovým plánem školy. Pokud je tento plán nedostatečný, zajistí si pedagog pro sebe bezpečí (odejde ze třídy, přivolá si pomoc apod.) a požádá o spolupráci jiného kolegu nebo vedení školy pro zajištění dohledu ve třídě, případně izolaci agresora a zajištění bezpečí pro ostatní žáky ve třídě vyžaduje-li to situace.
- Je zapotřebí, aby pedagog sám, jeho kolegové i vedení školy porozuměli tomu, že pedagog byl vystaven traumatickému zážitku. Tento zážitek může být bolestným i pro svědky (kolegy nebo žáky ve třídě). Je proto zapotřebí dovolit si čas na zpracování šoku, neobviňovat se, vyhledat si pro sebe sociální podporu od kolegů, přátel, rodiny, monitorovat u sebe znaky stresu, které se mohou objevit i později (např. problémy se

spánkem, pozorností, úzkosti, zvýšená citlivost, nechut' k jídlu nebo naopak) a případně vyhledat pro sebe odbornou pomoc.

- Šikana pedagoga bývá často spojena s šikanou mezi žáky. Škola zajistí posouzení sociálních vztahů ve třídě a na základě výsledků nastaví odpovídající řešení.
- Pro třídu, ve které se šikana odehrávala, zajistí škola intervenční program k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě (jedná se o program selektivní nebo indikované primární prevence, nikoli všeobecné prevence).
- Stejně jako u šikany mezi žáky i zde je potřeba, aby po takové situaci škola revidovala mechanismy a postupy, aby bylo zřejmé, jak zacházet s případnými podobnými situacemi v budoucnu.
- V případě, že je pedagog nespokojený s řešením situace ze strany vedení školy, může se obrátit na příslušný inspektorát práce.

Právní odpovědnost školy

- Škola má odpovědnost za žáky. V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, jsou školy a školská zařízení povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování. Z tohoto důvodu pedagog musí šikanování mezi žáky neprodleně řešit a každé jeho oběti poskytnout okamžitou pomoc.
- Podle vyhlášky č. 263/2007 Sb., kterou se stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a školních zařízení zřízených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí, odpovídá i za škodu způsobenou žákům v době vykonávání přechodného dohledu, tj. při vyučování a v přímé souvislosti s ním.
- Ředitel školy nese také odpovědnost za zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví pro své zaměstnance dle § 101 a § 102 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Příloha č. 2 KRIZOVÝ PLÁN ŠIKANY

Odhalení šikany bývá obtížné. Významnou roli při jejím zjišťování hraje strach, a to nejen strach obětí, ale i pachatelů a dalších účastníků. Strach vytváří obvykle prostředí „solidarity“ agresorů i postižených. Účinné a bezpečné vyšetření šikany vychází z kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikanování.

Společný postup řešení při výskytu šikany ve škole:

Proškolený pracovník, na podkladě kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikanování rozhodne, zda řešení zvládne škola sama, nebo si povolá odborníka specialistu. V případě, že jde o počáteční a obvyklou šikanu, kterou zvládne škola sama, odborník postupuje podle scénáře určeného pro tento typ šikanování. Pokročilé a komplikované šikany škola řeší ve spolupráci s odborníky z venku, zejména z PPP, SVP.

Do komplikované šikany zařadíme především neobvyklé formy šikany. Dále sem zahrneme základní formy šikany, se kterými nemáme zkušenosti. Patří do nich šikany krajně ohrožující bezpečí pedagoga a život oběti, dále šikany se změnou v základním schématu. Prakticky jde zejména o nějakou zvláštnost u přímých a nepřímých účastníků šikany. Patří sem rovněž šikany s rozvinutým zakrývajícím systémem. Vážnou komplikací je intenzivnější závislostní vztah mezi oběťmi a agresory a vážnější dopady šikany na oběť – například známky úzkostné poruchy.

Klasifikace scénářů pomoci podle cíle léčby, stadia a formy šikanování

(1) Situace, které zvládne škola sama

- (a) první pomoc pro obvyčejnou počáteční šikanu,
- (b) celková léčba pro řešení prvních dvou stadií šikanování.

(2) Scénáře, kdy potřebuje škola pomoc zvenku

- (c) první pomoc pro komplikovanou počáteční šikanu,
- (d) první pomoc (krizové scénáře) pro obvyčejnou pokročilou šikanu,
- (e) první pomoc (krizové scénáře) pro komplikovanou pokročilou šikanu, patří zde např. výbuch skupinového násilí, tzv. školní lynčování,
- (f) celková léčba pro třetí stadium šikanování s běžnou i komplikovanou formou.

Dva scénáře pro školu:

Pro školu jsou určeny následující dva scénáře. První je určen pro řešení počáteční obyčejné šikany. Důvodem je fakt, že těchto obyčejných počátečních šikan je nejvíce a tvoří obrovské podhoubí pro rozbujení pokročilých a neobvyklých šikan. Druhý scénář je určený k řešení výbuchu skupinového násilí, tzv. školního lynčování. V tomto případě nelze čekat na odborníka-specialistu, protože je oběť ohrožena bezprostředně na zdraví a později je většinou nemožné případ vyšetřit. Škola proto nejprve zakročí sama, vyřeší akutní problém a později jej řeší za pomoci odborníka.

(1) Scénář pro obyčejnou počáteční šikanu

1. odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany,
2. rozhovor s informátory a oběťmi,
3. nalezení vhodných svědků,
4. individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků, hrubou chybou je konfrontace oběti s agresory),
5. ochrana oběti,
6. předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru:
 - a. rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření),
 - b. rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku),
7. realizace vhodné metody:
 - a. metoda usmíření,
 - b. metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči),
8. třídní hodina:
 - a. efekt metody usmíření,
 - b. oznámení potrestání agresorů,
9. rozhovor s rodiči oběti;
10. třídní schůzka,
11. práce s celou třídou.

(2) Základní krizový scénář pro výbuch pokročilé šikany – Poplachový plán pro tzv. školní lynčování

A. První (alarmující) kroky pomoci

1. zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany;
2. bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí.

B. Příprava podmínek pro vyšetřování

3. zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy;
4. zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi;
5. pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře);
6. oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům

C. Vyšetřování

7. rozhovor s obětí a informátory;
8. nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků;
9. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky;
10. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi).

D. Léčba

11. metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.

Nápravná opatření

(1) Škola má k dispozici pro zastavení násilí agresorů běžná, ale i mimořádná nápravná opatření. Uvedeme některá, která přicházejí při šikanování v úvahu:

- výchovná opatření (napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy)
- snížení známky z chování;
- převedení do jiné třídy, pracovní či studijní skupiny (je třeba individuálně posoudit efektivitu tohoto opatření, aby nedošlo k přesunutí šikany do nového prostředí a podmínek);
- ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení střediska výchovné péče, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v diagnostickém ústavu;
- ředitel školy podá návrh orgánu sociálně - právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu;
- škola umožní agresorovi individuální výchovný plán.

(2) Doporučuje se dále pracovat s agresorem (vedení k náhledu na vlastní chování, motivy apod.) i s obětí šikany. V případě potřeby doporučit zákonnému zástupci péči dítěte v PPP, SVP nebo jiných odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů, případně převedení do jiné třídy.

(3) Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina či menšina) apod.

Spolupráce se specializovanými institucemi

(1) Při předcházení případům šikany a při jejich řešení je důležitá spolupráce vedení školy nebo školského zařízení, školního metodika prevence, výchovného poradce, event. školního psychologa, školního speciálního pedagoga nebo zástupce školy s dalšími institucemi a orgány zejména:

- v resortu školství – s PPP, SVP, speciálně pedagogickými centry (v případě integrovaných dětí na běžných školách),
- v resortu zdravotnictví – s pediatry a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie,
- v resortu sociální péče – s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence (možnost vstupovat do každého šetření, jednat s dalšími zainteresovanými stranami, s rodinou), případně s organizacemi specializujícími se na prevenci a řešení šikany.

(2) Dle vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů je při poskytování poradenských služeb (tj. také při intervenčních programech) nutné žáky, včetně jejich zákonných zástupců, předem informovat o charakteru poradenské služby. Využívá se tzv. informovaný souhlas.

Výstupem práce externí odborné instituce by měla být písemná zpráva s adekvátními. Aby byly pro školu informace relevantní, doporučuje se před započítím poradenských služeb dohodnout obsah a rozsah práce.

(3) Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění), ředitel školy oznámí tuto skutečnost Policii ČR.

(4) Ředitel školy oznámí orgánu sociálně-právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, ředitel školy zahájí spolupráci s orgány sociálně-právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu (viz § 6, 7 a 10 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů).

V případech podezření nebo již prokazatelných projevů šikany musí být tyto bezodkladně a uspokojivě řešeny v pravomoci pedagogických pracovníků včetně školního metodika prevence či výchovného poradce, či ředitelem školy.

Příloha č. 3 Krizový plán řešení případů návykových látek

Postup školy při výskytu podezřelé látky a při podezření na užití návykové látky (dále jen OPL).

Škola je povinná:

1. Vytvořit podmínky pro předcházení výskytu případů užívání návykových látek v prostorách školy v době školního vyučování, včetně všech školních akcí i mimoškolní činnosti.
2. Zajistit bezpečnost a ochranu zdraví žáků před škodlivými účinky návykových látek v prostorách školy v době školního vyučování, včetně veškerých školních akcí.
3. Školním řádem školy (dále jen „školní řád“) jasně vymezit zákaz užívání návykových látek ve škole, jejich nošení do školy.
4. Poskytovat žákům a zákonným zástupcům nezbytné informace nutné k zajištění jejich ochrany před tímto jevem.
5. Poskytovat žákům věcné a pravdivé informace o návykových látkách formou, která je přiměřená jejich rozumovému a osobnostnímu vývoji.
6. Působit na žáky v oblasti primární prevence užívání návykových látek.
7. Do veškerých poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví zakotvit informace o nebezpečnosti užívání návykových látek a zákazu jejich užívání při všech činnostech souvisejících se školními aktivitami.
8. Poskytovat žákům, kteří mají s užíváním návykových látek problémy, jakož i jejich zákonným zástupcům, informace o pomáhajících institucích a možnostech řešení situace.
9. Při řešení případů souvisejících s užíváním návykových látek nebo distribucí OPL je třeba spolupracovat s dalšími zainteresovanými institucemi – Policie ČR, orgány sociálně-právní ochrany dětí, školská poradenská zařízení apod.
10. V případech, které stanoví zákon, plnit ohlašovací povinnost směrem k orgánům činným v trestním řízení, orgánům sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností a zákonným zástupcům žáka.

Tabákové výrobky a výrobky s obsahem nikotinu ve škole

Ve vnitřních i vnějších prostorách školy je zakázáno kouřit a konzumovat jakékoliv látky s obsahem nikotinu. Kouřit zde nesmějí žádné osoby a není možné ani zřizovat kuřárny nebo místa pro kouření vyhrazená.

1. Prostory školy je označen viditelným textem doplněným grafickou značkou zákazu kouření. Takto jsou označeny vnitřní i vnější prostory.
2. Kouření v prostorách školy je zakázáno pod sankcemi uvedenými ve vyhlášce o základním vzdělávání.

Konzumace tabákových výrobků a výrobků s obsahem nikotinu ve škole

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Tabákový výrobek je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Pedagogický pracovník dále postupuje podle školního řádu školy: o události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, (zejména odkud, od koho má tabákový výrobek).
4. V případě porušení zákazu kouření a užívání – včetně držení informuje třídní učitel zákonného zástupce nezletilého žáka.
5. V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola orgán-sociálně právní ochrany obce s rozšířenou působností. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc.
6. Z konzumace tabákových výrobků ve škole je třeba vyvodit sankce tímto stanovené školním řádem.

Alkohol

Prodej nebo podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let je v ČR zakázáno. Zakázáno je rovněž osobám mladším 18 let alkohol nabízet, anebo je v konzumaci alkoholu podporovat.

1. Školním řádem škola stanoví zákaz užívání alkoholu v prostorách školy v době školního vyučování i na všech akcích školou pořádaných.
2. Podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let může být trestným činem nebo přestupkem.

Konzumace alkoholu ve škole

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Alkohol je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.

3. Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
4. V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
5. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník podle školního řádu školy: O události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho má alkohol), který založí školní metodik prevence do své agendy a vyrozumí vedení školy.
6. V případě, že žák není schopný pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
7. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností vyžadovat pomoc.
8. Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že žák konzumoval alkohol ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky.
9. Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
10. V případě uživatelova zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola potřebné informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
11. Z konzumace alkoholu ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem. Za nebezpečné a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.
12. V případě podezření na intoxikaci žáka může pedagogický pracovník provést orientační test na přítomnost alkoholu (dechová zkouška), ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce nebo zletilého žáka či studenta s orientačním testováním žáka na přítomnost alkoholu. Pokud je výsledek testu pozitivní, postupuje pedagogický pracovník obdobným postupem jako je uvedeno od bodu 3. O události sepíše pedagogický pracovník stručný záznam s vyjádřením žáka.
13. Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem alkoholu, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

Nález alkoholu ve škole

1. V případě, kdy pracovníci školy **naleznou v prostorách školy alkohol**, postupují takto:
 - a) Tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
 - b) O nález ihned uvědomí vedení školy.
 - c) Nalezenou tekutinu uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu.
 - d) Zpracují stručný záznam o události.

2. V případě, kdy pracovníci školy **zadrží u některého žáka alkohol**, postupují takto:
 - a) Zabavenou tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
 - b) O nález ihned uvědomí vedení školy.
 - c) O nález sepiší stručný záznam, s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen, datum, místo a čas nálezu a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen/na ředitel/ka školy nebo její/jeho zástupce. Zápis záznamu založí školní metodik prevence do své agendy.
 - d) O nález vyrozumí zákonného zástupce žáka, a v případě, že se jedná o opakovaný nález u téhož žáka, i orgán sociálně-právní ochrany dítěte, kterým je obecní úřad obce s rozšířenou působností.
 - e) V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u žáka, který se jím intoxikoval, předají zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.

Návykové látky

Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace návykových látek (starší zkratka OPL), a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek.

1. Školním řádem škola stanovuje zákaz užívání OPL a jejich distribuci a přechovávání. Současně stanovuje zákaz vstupu do školy pod jejich vlivem. Školním řádem stanovuje rovněž tyto sankci

za porušení zákazu: napomenutí třídního učitele, důtka třídního učitele, důtka ředitele školy. Porušení zákazu bude vždy projednáváno na pedagogické radě za účelem hodnocení klasifikace chování žáka.

2. Kdo svádí jiného ke zneužívání jiné návykové látky než alkoholu nebo ho v tom podporuje anebo kdo zneužívání takové látky jinak podněcuje nebo šíří (§ 287, Zákon č. 40/2009 Sb./restní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.), se sám vystavuje trestnímu stíhání. Překazit takový čin lze tím, že ho včas oznámí orgánům Policie ČR nebo státnímu zástupci.

Konzumace OPL ve škole

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci OPL v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Návykovou látku je třeba žákovi odebrat a zajistit ji, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
4. V případě, kdy je žák pod vlivem OPL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
5. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník podle školního řádu školy. Především ihned zajistí vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy.
6. V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
7. V případě, že žák není schopný dbát pokynů zaměstnanců školy, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
8. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc.
9. Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že žák konzumoval OPL ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky (dbát pokynů pracovníků školy).
10. Současně splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
11. V případě uživatele zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
12. Z konzumace OPL ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem. Nicméně je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je nebezpečný pouze sobě, distributor všem. Distribuce je trestným činem, užívání OPL je porušením školního řádu.

13. Navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za nebezpečné a protiprávní jednání.
14. V případě podezření na intoxikaci žáka může pedagogický pracovník provést orientační test na přítomnost OPL (zkouška ze slin), ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce, resp. žáka staršího 18 let s orientačním testováním žáka na přítomnost OPL. Pokud je výsledek testu pozitivní, postupuje pedagogický pracovník obdobným postupem jako je uvedeno od bodu 3. O události sepíše pedagogický pracovník stručný záznam s vyjádřením žáka.
15. Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem OPL, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

Distribuce OPL ve škole

1. Distribuce OPL je v České republice považována za protiprávní jednání. Je proto zakázána a může být kvalifikována jako trestný čin. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující.
2. Přechovávání OPL je také vždy protiprávním jednáním. Množství, které u sebe žák v danou chvíli má, je rozhodující pro to, aby toto protiprávní jednání bylo blíže specifikováno buď jako přestupek nebo v případě množství většího než malého jako trestný čin, ale toto množství nemusí mít žádný vliv na kázeňský postih, který je stanovený školním řádem.
3. Jestliže má pracovník školy důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci OPL, musí o této skutečnosti škola vždy vyrozumět místně příslušné oddělení Policie ČR, protože se jedná o podezření ze spáchání trestného činu.
4. Jestliže se tohoto jednání dopustila osoba mladší 18 let nebo bylo namířeno proti osobě mladší 18 let, vyrozumí škola také zákonného zástupce a orgán sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností.
5. Pokud v rámci tohoto podezření zajistí pracovníci školy nějakou látku, postupují způsobem popsáním níže.

Nález OPL ve škole

A. V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy látku, kterou považují za návykovou, postupují takto:

Látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.

O nálezů ihned uvědomí vedení školy.

Za přítomnosti dalšího pracovníka školy vloží látku do obálky, napíše datum, čas a místo nálezů. Obálku přelepí, přelepí opatří razítkem školy a svým podpisem a uschovají ji do školního trezoru.

O nálezů vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.

B. V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka látku, kterou považují za návykovou, postupují takto:

(1) Zabavenou látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.

(2) O nálezů ihned uvědomí vedení školy.

(3) O nálezů sepiší stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena, datum, místo a čas nálezů a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena (nebo který látku odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen/na ředitel/ka školy nebo její/jeho zástupce.

(4) O nálezů vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky a informuje zákonného zástupce žáka.

(5) V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předají látku zajištěnou výše uvedeným postupem, přivolanému lékaři. Může to usnadnit léčbu, neboť u řady jedů jsou známy protijedy. Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR.

C. V případě, kdy pracovníci školy mají podezření, že některý z žáků má nějakou OPL u sebe, postupují takto:

(1) Jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR.

(2) Bezodkladně vyrozumí Policii ČR, zkonzultují s ní další postup a informují zákonného zástupce žáka.

(3) Žáka izolují od ostatních a do příjezdu Policie ČR je nutné mít ho pod dohledem. U žáka v žádném případě neprovádějí osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věcí.